

Agerdyrkningsberetning.

(Fra September.)

Efter en 5—6° for kold Januar med ringe Nedbør, og en fra 1—2° for kold Februar med meget stærk Nedbør, rykkede vi ind i det nye Aars Vegetationsperiode, og om de første 6 Maaneder, Marts—August, i denne gjælder det i sin Helhed, at Varmen har været høj og Nedbøren ringe. Disse to Forhold, hvorom hosstaaende Tabel giver

	Varme		Nedbør
	Øerne	Jylland	i pCt. af det Normale
Marts	+ 1,4	+ 1,7	65
April	+ 1,3	+ 1,4	10
Maj	+ 0,5	+ 0,6	65
Juni	+ 0,6	÷ 0,4	55
Juli	+ 1,3	+ 0,8	100
August	+ 1,0	+ 0,9	90

en sammentrængt Oversigt, have paa mange Maader sat sit Stempel paa Aarets Afrøde, og efter gode Forhaabninger i Foraarstiden, og en Række Skuffelser i Forsommertiden, et varmt Høstvejr og en ret gunstig September givet de fleste Egne af Landet en meget daarlig Kløverhøst, en sparsom Engbjergning, en ret god Vintersæd, en ofte yderst slet Vaarsædhøst, en som oftest tarvelig Græsning, en god Kartoffelbjergning og meget uensartede Rodfrugtmarker.

Til den rette Forstaaelse heraf skulle vi først give en nærmere Udsigt over Vejrforholdene i det nævnte Tidsrum. Marts Maaned var over halvanden Grad varmere end almindelig, men bragte kun $\frac{2}{3}$ Nedbør; ogsaa April var forholdsvis meget varm, men bragte dog mange Frostdage (14 mod 9, i Birkebæk endog 20, men paa Fanø ingen). Dog karakteriseres denne Maaned særlig ved sin Tørke, idet der kun faldt $\frac{1}{10}$ af den sædvanlige Regnmængde, og af 171 Stationer fik 66 ikke engang 1^{mm} og 27 endog slet ingen Nedbør; — intet Under forfor, at den betegnes som den tørreste April siden de nyere Vejriagttagelser begyndte 1861. Ogsaa Maj Maaned var temmelig varm, og navnlig indtraf varme Dage mellem d. 8—17 og d. 24., og Nattefrost optraadte sjælden i Jylland, og saa at sige slet ikke paa Øerne. Der faldt nogle smaa i Reglen svage Byger, og kun d. 23—24 Maj fik Kjøbenhavn og Amager en god Regn af 18—19^{mm}. Mindst begunstigede vare Aalborg og Randers Amter samt Bornholm, der kun fik $\frac{1}{3}$ Regn af den almindelige; men selv de mest begunstigede Egne (Thisted og Viborg Amter, Samsø og Vestjylland) naaede ikke Normalen. — Juni Maaned var ogsaa forholdsvis varm paa Øerne, men i Jylland naaedes ikke Middelvarmen, hvorimod Tørken vedblev, saa at Nedbøren kun naaede næsten Halvdelen af den almindelige; heldigst stillet var Sydøstsjælland og Lolland-Falster, uden at disse dog naaede Normalen. Tilmed var der stor Forskjel mellem de enkelte Steder, da Regnen vedblivende kun faldt som Byger. De stærkeste af disse faldt d. 28. Juni og bragte f. Ex. ved Nakskov $48\frac{1}{2}^{\text{mm}}$ i 24 Timer og ved Marstal endog 26^{mm} i 10 Minutter. — Juli Maaned blev atter varm over hele Landet om end fortrinsvis paa Øerne; men denne Maaned bragte efter d. 9. jævnlig Byger, der ofte vare endnu stærkere men ogsaa mere begrænsede end i Juni. Saaledes faldt der d. 15. ved Orebygaard paa Lolland $70,2^{\text{mm}}$ og ved Kjøge $64\frac{1}{2}^{\text{mm}}$, d. 16. ved Silkeborg 52^{mm} og ikke mindre end 70 Stationer af Landets 172 Regnstationer fik i denne Maaned over 20^{mm} i et Døgn. Medens Lolland-

Falster og Aarhus Amter fik 40—45 % mere Regn end almindelig, naaede Regnmængden paa Bornholm ikke Halvdelen deraf. — Ogsaa i August fortsattes Varmen, og Regnmængden, der vedblivende faldt som Byger fra 1.—5. og fra 21.—27., nærmede sig til den almindelige, uden dog at naa den undtagen i Thisted Amt og paa Samsø. Ogsaa i denne Maaned vare Bygerne stærke, og paa 68 Stationer faldt over 20^{mm} i et Døgn. — September har bragt et køligt Vejr med skyet Himmel, men især været karakteriseret ved et meget ustadigt, tildels regnfuldt Vejr, med korte, heftige Stormhvirvler hen over Landet.

Som sammentrængt Udtryk for Varmen og Regnmængden i de 6 Maaneder, Marts—August, har Varmen været 1° over og Nedbøren kun $\frac{2}{3}$ af den almindelige; overalt har Tørken sat sit Præg, stærkest paa Bornholm, mindst i det nordlige og nordvestlige Jylland.

Høbjergningen har været meget ringe. Trods den strenge Vinter og uagtet Kløvermarkerne ofte vare meget medtagne af Lejesæden i Sommeren 1892, stode de dog ret godt i Foraaret, men Jorden viste sig snart for tør til at de kunde gjøre noget ordentligt Fremskridt, og da Kvæget kom ud, fandt det kun et kort Bid, tøjredes hurtig over de for dette bestemte Græsmarker, der ikke skøde paany, og der maatte derfor slaaes ind paa de til Slæt bestemte Marker. I de lettere Egne maatte disse ofte ofres, og der avledes altsaa slet intet Kløverhø, men selv i de bedre Egne var Bjergningen af Kløverhø meget ringe, da ikke blot Arealet var formindsket, men selve Kløver-Græsbestanden kun kort, og mens Udbyttet pr. Td. Land i fleste Beretninger kun sættes til 1 à 1 $\frac{1}{2}$ højst 2 Læs, angives det samlede Udbytte paa Gaardene i de bedre Egne kun til $\frac{1}{5}$ à $\frac{1}{2}$ af det almindelige. Paa dette ringe Udbytte er dog iaar ikke faa Steder blevet bødet noget ved Indbjergning af en god Efterslæt; men selv i heldigste Tilfælde giver denne kun en Brøkdæl af 1ste Slæt, og blev det end i Reglen bjerget godt, er det jo dog altid næringsfattigere end 1ste Slæt. — Udbyttet af Enghø er ikke

mindre vaxlende paa de forskjellige Gaarde, særlig betinget af om Engene ere blevne vandede eller have Bundvæde eller ikke. Mangen simpel, moseagtig, ukultiveret Eng i Jylland er slet ikke bleven slaaet iaar, fordi der intet var at slaa efter; paa Enge, der kun have sparsom Tilgang af Vand fra Agermarken, er der ogsaa avlet lidt, vel Halvdelen af det almindelige; paa side Enge nærmede man sig en Middelhøst, om end af mindre god Kvalitet, og paa lave nyopdyrkede Enge, særlig naar disse kunde vandes, naaedes endog indtil en meget stor Afgrøde, $1\frac{1}{2}$ Gange den almindelige; — alt under Forudsætning af, at man ikke var tvunget med sit Kvæg fra Ageren ned i Engen, inden denne kunde slaas, thi hvor dette var sket, var Udbyttet selvfølgelig endnu simplere. — Maa vi for Landet i dets Helhed derfor beklage, at det kun har avlet $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ Kløverhøafgrøde og $\frac{2}{3}$ — $\frac{4}{5}$ Enghø, saa blev derimod alt Hø i Reglen bjerget i en fortrinlig Tilstand, undtagen hvor Bjergningen af Enghø faldt i Regnperioden i Juli, saaledes som f. Ex. i Thy. Man tør derfor paaregne, at det er nærsomt og foderdrøjt, selv om det, som enkeltvis paaan-kes, savner Aroma. Trods den lille Høhøst, sælges dog ikke smaa Kvantiteter baade af Kløver- og Enghø ud af Landet i presset Tilstand, dels til England og dels til Tyskland og Frankrig. Priserne vare ved Midsommer-tid meget gode, indtil 5 Øre for Kløverhø og 4 Øre for Enghø pr. Pd.; nu ere de omtrent faldne 1 Øre, og de fleste frafalde da Salg. Høet presses med Hestekraft og sælges navnlig til Exportører i vore Udførselshavne.

Af Vintersæden har Rugen givet det bedste Udbytte, i hvert Fald til Fyld. Den stod ved Foraarets Komme mindre godt end Hveden, da den havde lidt mere, dels af stærke og langvarige Snelæg, dels af Vandskyl i Tøbrudstiden og dels af mindre og større Vandsamlinger paa de bundfrosne og ofte udrænedede Rugmarker. Der blev derfor i Foraaret ompløjet ikke saa ganske smaa Strøg i mangel Rugmark, paa Bornholm indtil $\frac{1}{3}$, og den øvrige Rug var ikke stærk. Men dens Evne til at holde ud mod Tørken

og at lade sine Rødder søge til Bunds efter Væde, hjalp den til at profitere af Varmen; den fik god Længde, fylder stærkt, og hvor Blomstringen gik heldig, vil den i Reglen skæppe godt, og derfor paa saadanne Steder afgjort være Aarets bedste Afgrøde; — fra Vestjylland meldes endog, at man aldrig dersteds har havt bedre Rugafgrøde. Ikke faa Steder var der en Del Spring i Axene, og mange Steder blev Kjærnen ikke fyldig udviklet, særlig hvor Rugen stod tæt og var stærkt groet, da der fattedes den nødvendige Væde i Jorden til fyldig Kjærnedannelse. I de lettere Egne i Jylland og iøvrigt ogsaa hist og her paa Øerne, traf man allerede sidst i Juni skoldede eller solfaldne Rugstykker, foranledigede ved den stærke Varme ved St. Hansdags Tid.

Hveden, der ved Foraarets Komme tegnede bedre end Rugen, blev trykket mere af Tørken og fik navnlig ikke langt Straa, hvorfor den næppe fylder som i et Middeaar, men vel omtrent 80—90 % deraf. Endnu kan der ikke ret dømmes om, hvorledes den vil folde; den jævne, tætte Bestand vil selvfølgelig hjælpe i saa Henseende; men Varmen fremskyndede Modningen for meget, næsten 14 Dage tidligere end ellers, og dette er rimeligvis Grunden til, at den giver en betydelig Del Smaasæd, og at man fra flere Sider høre tale om temmelig smaa Fold, 12—16. Hermed staar rimeligvis ogsaa i Forbindelse, at der i Efteraaret har været kjendelig Efterspørgsel efter god Saahvede, da den i Reglen er smaaakornet, om end af ret god Væxt. Hist og her har den været en Del angrebet af Brand.

Vaarsæden er Aarets mørkeste Punkt. Den blev saaet i en vinterskørnet ret bekvem Jord, men hvor man ikke med stor Omhu passede paa at bevare Vintervæden i Jorden inden Saaningen, blev Jorden let for tør, og Sæden spirede meget mangelfuldt; en lille Forsømmelse i saa Henseende straffede sig ofte haardt. Dette gjaldt særlig de lerede og gode Jorder, hvor ofte ikke Halvdelen af Sæden kom frem, ja paa sine Steder tegnede det Hele nærmest til Misvæxt, saa tynd stod Sæden, men de enkelte Regnbygger bedrede

kjendelig derpaa paa de kraftige, vel behandlede Jorder. Selvfølgelig var Spiringen ogsaa mangelfuld paa de lette Jorder; bedst var den paa letmuldede Skjølørslersjorder. Den tidlige Saaning viste sig af samme Grund næsten overalt iaar bedre end den sildige Saaning, og den radsaaede Sæd stod gennemgaaende bedre end den bredsaaede, saa at Aaret utvivlsomt vil bidrage kjendeligt til Radsaaningens Udbredelse. Men var Spiringen vanskelig, blev Udviklingen ikke mindre hæmmet af den vedholdende Tørke, undtagen i de faa begunstigede Egne, hvor der i Maj faldt gode Regnbyger, saaledes som i Thy, i Hammerum Herred og enkelte Steder paa Vestkysten samt paa Amager. Overalt blev Vaarsæden meget tynd og kort, paa lette Jorder undertiden kun »kvarterhøj«, og Axet havde jævnlig Møje med at skride igjennem. Vel kom der efter Regnbygerne sidst i Juni og i Juli mange nye Planter og mange nye Skud paa de ældre Planter, men de kunde selvfølgelig ikke naa at blive modne; og bidroge de end til at fylde lidt i Neget og give Foderet forøget Værdi, saa vanskeliggjorde de paa den anden Side Vejringen af Vaarsæden, saa det trods det særdeles gode Høstvejr ikke hører til Sjældenhederne at træffe muggen og ladebrændt Sæd. Ogsaa Kjærnedannelsen i den først fremvoxede Sæd blev hæmmet af Tørken, og ved Tærksningen faaes en stor Del Smaasæd, og en temmelig tarvelig, tykskallet, mørkfarvet og tildels uensartet Salgsvarer. Halmen har ogsaa en ejendommelig skiden Farve, men er iøvrigt vel bjerget og vil vist vise sig foderdrøj; nogle sætte den paa Grund af de mange Grøns kud endog lig Hø. Bedst har Vaarsæden været paa gode Kjærjorder, der ofte have givet et fortrinligt Udbytte med en for slige Jorder ualmindelig god Kvalitet.

Bygget er den bedste af Vaarsædsarterne, men naaer i det Hele taget næppe over Halvdelen til Fyld og $\frac{2}{3}$ til Fold; paa lette Jorder er det især ringe udviklet. I de Egne, der fik gode Regnbyger sidst i Maj og sidst i Juni, har den 6rd Byg været bedre end den 2rd, men ellers er den første ofte meget simpel, ikke Halvdelen kom op, og

kun Halvdelen af denne naaede at sætte ordentligt Ax og at skride helt igjennem. Paa gode Jorder kan Udbyttet af Byghøsten vel omtrent sættes til 10 à 13 Fold, men af en simpel Handelsvare.

Havren er Aarets sletteste Afgrøde, undtagen i det vestlige Jylland, hvor den er bedre end Bygget, og hvor den heldigvis danner Hovedsæden. Mange Steder var den tynd og kort af Straa, Vipperne smaa og daarlig kjærnesatte, og ikke faa Steder, selv paa gode Joder, maatte man nøjes med 1 Læs Havre pr. Td. Land. Man vidste inden Mejningen, at den vilde give en ringe Høst, men at den blev saa daarlig, som Tilfældet er, blev dog en Overraskelse for de fleste.

Ærterne have enkelte Steder været gode, men de fleste Steder, og navnlig i de ærtedyrkende Egne, kom de meget tyndt og led meget af Jordlopper. Derimod have Bønnerne de fleste Steder givet en ret taalelig Afgrøde.

Den tidlig saaede Boghvede var slet, den senere saaede derimod ret god. — Tobaksdyrkningen, der vinder nogen Udbredelse, har havt særdeles gunstige Vilkaar og giver et stort og godt Udbytte.

Høstarbejdet er iaar gaaet meget let og hurtig. Allerede i den sidste Uge af Juli var Rughøsten i Gang overalt; næsten samtidig toges fat paa 6rd Byg, og nogle faa Dage ind i August begyndte den øvrige Høst. At hele Høstarbejdet gik saa let fra Haanden skyldes dels det gunstige Vejr, saa at megen Sæd kom i Hus uden en Draabe Regn, dels at Sæden stod op, var let at høste, og dels at Arbejdskraften var rigelig undtagen i Thy, paa Mors og tildels i Vendsyssel, samt at en Mængde Mejmaskiner vare anskaffede i de fleste Egne, og endelig at Indkjørslen paa Grund af den tarvelige Høst gik let fra Haanden. Selv til Bøndergaarde med 5—6 Tdr. Hartkorn, er der anskaffet en Mængde Mejmaskiner, i Reglen selvaflæggende, dels fordi man vilde værges sig mod de Vanskeligheder, som den forrige store Høst med den knappe Arbejdskraft lod stille i Udsigt, og dels fordi flere af Maskinerne nu betrygge et

langt bedre Arbejde end for nogle Aar siden. Bindemaskinerne finde ogsaa megen Indgang, men ikke med en saa udelt Tilfredshed som Selvaflæggerne, da de endnu lade en Del tilbage at ønske i flere Retninger. — Hele Høsten afsluttedes derfor i en kortere Tid, end man i mange Aar har kjendt; de fleste Gaarde vare færdige d. 20. August, og d. 1. September var det nærmest kun paa sildige Kjærjorder hvor der endnu fandtes noget ubjerget Sæd. Man hører derfor Tale om Gaarde, der have fuldendt Høsten i 20, i 16 ja endog i 14 og i 12 Dage. — Aaret krævede ikke særligt Hensyn til nye og betryggende Hobsætningsmaader, men i flere af de Egne, hvor man i de senere Aar er kommen ind paa at bruge bornholmsk Staksætning, vinder den Udbredelse. At Høstarbejdet iaar er udført betydelig billigere end i de foregaaende Aar skyldes vel nærmest de foran nævnte Omstændigheder, men dog ogsaa at Høstlønnen er falden kjendelig i flere Egne.

Kartoflerne give en over Forventning stor Afgrøde iaar. Længe stode de nemlig i Stampe, men det synes, som om de havde udnyttet Regnbygerne særlig godt, thi i August stod de med en stor Top, ansatte mange Knolde, der have udviklet sig stærkt og i det Væsentlige vare sygdomsfrie indtil Regnen sidst i September. Da tilmed Kartoffelarealerne iaar vare større end i de foregaaende, vil Landet kunne gjøre Regning paa en stor og rig Kartoffelafgrøde; men om de ville vise sig holdbare er tvivlsomt.

Roerne staa meget forskjelligt. I det tørre Foraar var Spiringen mere eller mindre mangelfuld, alt efter den Omhu hvormed man havde passet paa at bevare Vintervæden. Hvor man havde været forsømmelig i saa Henseende, maatte man saa om, og dette blev ofte opgivet, da Tørken vedblev, saa mange Gaarde, der pleje at have et større Roeavl, enten helt eller delvis savne dette iaar. Selv hvor man var omhyggeligst, kom Roerne frem med større og mindre Spring i Rækkerne; en Eftersaaning af disse er som sædvanlig ikke lykkedes til nogen videre Nytte. Jordlopperne vare i Begyndelsen temmelig slemme.

Renholdelsen har forholdsvis været let, hvor man nogenlunde hurtigt fik Roerne i Væxt. Igjennem Sommertørken stode Roerne iøvrigt væsentlig i Stampe; og det blev egentlig først efter Regnen i Juli og August, at Væxten ret tog Opsving, men den fremmedes da ogsaa stærkt overalt, hvor man ikke havde givet tabt. Man seer derfor nu langt bedre Roemark, end man i Juli havde turdet vente, og Aaret stadfæster den gamle Kjendsgjerning, at en velholdt Roemark yder os en paalideligere Afgrøde end nogen Sædmark, fordi dens Skæbne ikke saaledes som dennes afgjøres i Løbet af 2—3 Maaneder, men kan udnytte den gunstige Vejrperiode, der næsten altid indtræffer hver Sommer. De tidligsaaede Roer — saavel Runkelroerne som Turnips — ere iøvrigt tidlig begyndte at gulne og modne. Sukkerroerne tegne til at give et godt Udbytte, og det er vel ogsaa den af Rocarterne, der, naar den først er kommen godt i Væxt, bedst kan taale Tørken og bedst kan udnytte den stærke Varme. Ogsaa Cikorierødderne give et særdeles godt Udbytte iaar, vinde atter forøget Udbredelse; men desværre naa vi let ud over en Overproduktion, og saa blive Priserne slette.

Af Plantesygdomme og Insektangreb have Afgrøderne iaar kun enkeltvis været hjemsøgt. Naar undtages Brand hist og her i Hveden, en Del lokale Oldenborreangreb, flere Steder Jordlopper i Roer og Ærter samt enkelte Steder lidt Kartoffelsygd, lyder der ingen Klager. Dette skyldes ventelig dels den strenge Vinter og dels den stærke Forsommertørke.

Kvægets Sommerernæring har frembudt store Vanskeligheder i første Halvdel af Sommeren og, som nævnt, krævet store Græsningsarealer, uden at disse dog have ydet Kvæget nogen god eller fyldig Ernæring; Forsommerens smukke og lovende Kløver- og Græsvæxt ændrede sig i Løbet af 5—6 Uger til henvisnende Kløvermarker og saftløse Græstraa. Kvæget satte derfor stærkt af paa Mælken og Huldet, om end mindre end man skulde have troet efter den sparsomme Ernæring, der bødes det. Bedre gik det, hvor man

var belavet paa delvis eller hel Staldfodring; men selv denne blev knap, da der ingen ret Væxt eller Fyld kunde blive i Staldfoderet i en saa tør Sommer. Efter Regnen i Juli skød de fleste tidlige Kløvermarker kraftig, og i de fleste Beretninger mældes om en fortrinlig Eftergræsning, der tildels har bragt Mælkeudbyttet til at stige, men dog klages ogsaa i en Del Beretninger over en tarvelig Eftergræsning, navnlig hvor man har brugt sildigmodne Kløver, eller hvor Jorden ikke har været i Kraft. Hertil kommer, at man i Reglen ingen Græsningsstøtte har faaet i Udlægsmarkerne i Efteraaret. Disse se meget tarvelige ud; Kløveren er maaske nok spiret de fleste Steder, men da atter bortvisnet i Sommerens Løb. I Udlægsmarkerne findes derfor hovedsagentlig kun Græsarter, de dække ikke Jorden, Ukrud breder sig, og man vilde utvivlsomt gjøre bedst i at ompløje slige Marker, da det er meget usikkert om en ny Udsæd af Kløverfrø vil give et lønnende Udbytte. Der er bleven saaet megen Sennop, mange Stubroer o. lg. til Efteraarsbrug, og enkelte Steder har man havt god Nytte deraf, men som oftest ikke.

Vinterfodringen maa gennemføres med stor Økonomi, hvis der ikke til Foraaret skal opstaa Vanskeligheder, thi Indbjergningen af Hø og Halm har som nævnt været meget ringe, og Besætningerne ere forholdsvis store, da man har krympet sig ved at sælge sine Udsættere og Ungkvæget til de usle Priser, der betales. Dog plejer der aldrig at blive følelig Fodertrang, naar man strax fra Efteraaret nødes til at økonomisere; og dette kan saa meget mindre befrygtes iaar, da der overalt er gode Halmforraad fra ifjor, og da Hø og Halm fra iaar sikkert er drøjt; da tilmed Kornpriserne ere lave og Smørpriserne høje, vil der ventelig blive opfodret megen Sæd, selv af Hvede, hvorimod de høje Priser paa Foderstoffer afholde fra Kjøbet af disse. Helt vil der ikke kunne undværes Oliekager, Klid o. lg., naar Vinterens Mælkeudbytte ikke skal blive for ringe, men det vil blive betydelig mindre end sædvanligt.

Mælkeudbyttet har ikke været godt, men de ret

gode Smørpriser og de vedblivende høje Svinepriser (31—35 Øre pr. Pd.) have bødet meget derpaa. Derimod har hele den øvrige dyriske Produktion givet et højst tarveligt Udbytte og meget ofte følelige Tab. Kun Lødekøer ere i nogenlunde Pris, men dog 20—40 Kr. billigere end ifjor. Udsættere og Ungkvæg maa derimod sælges for Spotpris (9—13 Øre pr. Pd. levende Vægt for Stude og Ungkvæg), da Fedningen blev stærkt indskrænket paa Grund af de usikre Afsætningsvilkaar, der i den forløbne Del af Aaret have beredet Fedegaardene store Tab. Mange, selv gamle Fedegaarde, gaa derfor over til Mejerigaarde i dette Efteraar. Iøvrigt ventes der i Vinterens Løb at ville blive ret gode Priser paa fedt Kvæg, da det ikke blot er her i Landet, men ogsaa i Udlandet, at Fedebesætningerne ere blevne saa stærkt formindskede. — Ogsaa Hestepri-serne ere forholdsvis meget lave; Føl koste kun Halvdelen mod tidligere, og Plage ere næsten usælgelige. — Ogsaa Faarepriserne ere meget slette, og den samme Vare, som for et Par Aar siden hjembragte 40 Kroner, naaer nu kun 18—22 Kr.

For Brakmarkens Behandling, hvor denne var efter-aars- eller vinterpløjet, har Aaret tildels været udmærket, navnlig til Rensning af al Rodukrud (Kvik, Tidsler og Følfod); medens Frøukrudet har henligget uspiret i Jorden indtil efter Regnen i Juli, og den senere korte Tid ikke har tilstedet en solid Rensning; dog har man ved en omhyggelig og hurtig Benyttelse af Harve og Tromle ogsaa faaet en Del Frøukrud ødelagt, og man ser derfor nu mange vel behandlede Helbrakmarker. Derimod have de Brakmarker, der først bleve pløjede i Foraaret, kun vanskelig kunnet raadne, og ere som oftest i en mindre god Tilstand, og dette gjælder endnu mere Halvbrakmarkerne, der ved Midsommertid vare saa faste og haarde, at de kun med stort Besvær eller slet ikke lode sig pløje og tage under Behandling. Dog kom Regnen i Juli ogsaa disse til god Nytte, men det kommende Aar vil sikkert give mange og kraftige Beviser paa Helbrakkens Fortrin.

Stubjorden er, da Høsten sluttede saa tidlig, bleven skræpløjet eller svenskharvet i et Omfang, som maaske aldrig før; og mere og mere aabnes Øjet for, at der heri ligger et virksomt Middel til Jordens Rensning og Kultur og til at faa lagt en smuk Vinterfure.

At Aarsudbyttet vil blive meget ringe fremgaaer desværre altfor klart af det Foregaaende, og hertil kommer endvidere de meget lave Priser, hvortil ikke blot, som nævnt, vore Husdyr, men ogsaa det meste af vort Korn maa realiseres. Priserne paa Hvede ere lavere end de have været i mange Aar; ogsaa paa Rug er Prisen lav, ligesom paa Kartofler og tildels paa 2rd Byg. Kun paa 6rd Byg og Havre er der nogenlunde Priser, og hvor man er i Stand til at undvære Hø og Halm, vil dette ogsaa kunne hjembringe gode Priser. — Man indskrænker derfor Udgifterne saa meget som muligt; Arbejdslønnen er i de fleste Egne i Fald, da der er Overflod paa Arbejdskraft, og der i Vinter sikkert vil blive følelig Arbejdsangel. Dels for at bøde herpaa, dels fordi Afgrøden er ringe og Kornpriserne smaa og dels for at drøje paa Halmen, er der i i dette Efteraar bleven damptærsket mindre end almindelig, men dette vil selvfølgelig ikke kunne forslaa mod den truende Arbejdsløshed, og de Extraarbejder, der kunne og skulle iværksættes, bør derfor ikke opsættes — man vil derved bedst kunne støtte de Arbejdsløse, og samtidig faa Arbejdet billigere udført end i de foregaaende Aar.

Af de modtagne Beretningsr hid sættes følgende:

Fra Amager. Vintersæden led meget herude paa Amager sidste Vinter af Tøbrud og Frost, der med korte Mellemrum afvexlende gjorde sig gjældende; dette havde tilfølge, at Vintersæden kom til at staa under Vand og Is, og jeg saa Vintersædsmarker paa flere Tdr. Land fuldstændig som Sø den ene Dag og Ismark den næste. Følgen var da den, at Vintersæden led stærkt, hvor den ikke fra Efteraaret var særdeles kraftig og fremmelig, og Udbyttet er enkelte Steder sat adskillige Fold tilbage.

Fra Egnen ved Taastrup. Hvad der ad Aare vil blive et stort Savn, er den Omstændighed, at Kløveren i Ud-lægsmarkerne saa godt som overalt er borte; der kommer noget Græs, men en kraftig Kløverplante er en stor Sjældenhed; der er ikke Tvivl om, at mange af disse mislykkede Kløvermarker bør ompløjes, da Ukrudet breder sig i en uhyggelig Grad i Kløverens Sted.

Fra Lejreegnen. Høsten har iaar været sjælden let at indbjerge, dels grundet paa den udstrakte Brug af Mejemaskiner, som her have besørget hele Afrøden, Rugen undertagen, dels kunde Indkjørslen endes paa den halve Tid af det sædvanlige paa Grund af det ringe Fyld.

Arbejdskraften har været meget rigelig, og Lønnen i Høstmaaneden for løse Arbejdere ualmindelig lille.

Fra Jyderupegnen. Mejemaskinerne ere iaar brugt meget hos Gaardmændene, paa Herregaarden ikke saa meget, da Arbejdskraften har været meget rigelig tilstede. De nye Mejemaskiner synes at arbejde godt. Her hos os have vi som sædvanlig sat al Sæden i Stak og dækket den med Rivelsen, hvad jeg altid synes er det rigtigste, da man jo saa temmelig rolig kan imødesee ustadigt Vejr, og naar Stakkene sættes rigtigt, kan Blæsten jo godt trænge igjennem og tørre de temmelig grønne Straa.

Man føler overalt Trykket af det daarlige Aar, thi at baade Sædpriser og Kreaturpriser ere daarlige, er næsten mere end det nu i flere Aar stærkt trykkede Agerbrug kan bære. Faa vi ikke snart en Bedring paa en eller anden Maade, vil vist desværre mange Landmænd blive nødsagede til at forlade deres Ejendomme. For mig staar en Toldbeskyttelse for vore Kornvarer, Kreaturer, Kjød og Smør mod Margarine som det eneste, der virkelig kan hjælpe.

Fra Egnen Kallundborg—Slagelse. Med det fortrinlige Vejr blev Høsten endt hurtig og billig; det meddeles, at der er kjørt en Del Sæd for tidlig ind, som har taget Varme

i Lade og Stak, formodentlig en Følge af de mange Grønskud og den hurtige Opbinding efter Mejemaskinerne, som nu have faaet en meget stor Udbredelse her paa Egnen, og som Folk ere meget glade for. Arbejdskraft var rigelig tilstede. Enkelte Steder bruges den bornholmske Stakkesætning; men det er ikke almindeligt.

Fra Egnen Korsør—Skælskør. Om Arbejdskraften egentlig har været saa rigelig, som der tales om, troer jeg næppe, men man har iaar med sit almindelige Mandskab let faaet den lille Høst ind. Det vagabonderende Mandskab har der heldigvis ingen Brug været for — som oftest dovne, fordrukne og urolige Personer. — Mejemaskinerne (Selvafleggerne) have gjort meget Arbejde iaar, næsten hver en Bongegaard har haft én, ja selv Rugen er iaar paa Smaasteder bleven mejet med Maskine selv om den kun kunde skjæres paa en Led.

Agrarbevægelsen har de fleste virkelige Landmænd fulgt med stor Interesse i det inderlige Haab, at den maatte bringe os Hjælp; men jeg er bange for, at Haabet hos de fleste er dalet en Del; thi den megen Snakken bringer vistnok ikke noget godt, det var bedre om der blev handlet lidt hurtig. Fremfor alt maa vi faa indvalgt Personer til at afgive Betænkninger, Agrarbevægelsen vedrørende, som staa paa et klart og fast Beskyttelsesprincip og i hvert Fald ikke ere mere eller mindre Frihandelsmand.

Pra Fuglebjergegnen. Hveden har iaar flere Steder lidt af noget som tildels ligner Braad, kun bliver den ikke til Pulver, men det har hæmmet Hvedens Udvikling betydelig, hvor det har været.

Fra Præstøegnen. Med Vaarsæden saa det langt fra godt ud. Den har som Regel kun givet $1\frac{1}{2}$ til 2 Læs pr. Td. Land og vil vel nok give mange Tdr. pr. Læs, men dog ikke saaledes, at det kan blive et tilnærmelsesvis godt Udbytte pr. Td. Land; ogsaa synes Bygget at være langt fra smukt udviklet. Tidlig eller sildig Saaning synes ikke at have haft nogen Be-

tydning, derimod har den Sæd, (Sennop, Boghvede eller Vikker) som er saaet sildig til Grønfoder, havt fortrinlig Nytte af Regnen, da den endelig kom, og har nu et meget kraftigt Udseende.

Fra Vordingborgegnen. Brakmarken har været god at behandle, og den ser i Reglen godt ud, men Tørken har naturligvis foraarsaget at meget Frøkrud ikke er spiret. Hvor man har havt Halvbrak, har Pløjningen været meget besværlig, da Tørken jo ogsaa her viste sine Virkninger. Den tidlige Høst — de fleste Steder var denne endt den 24. August — giver god Tid til Efteraarsarbejder, og det er ogsaa glædeligt at se, hvor almindeligt det er at give Jorden lidt mere Behandling end den traditionelle ene Pløjning. Skrællepløve og Svenskhaver ses jævnlig i Brug, og førstnævnte er et Redskab der vinder megen Udbredelse.

Fra Møen. Med Hensyn til Sukkerroedyrkingen, da ere de 10aars Kontrakter med »De danske Sukkerfabrikker« udløbne med denne Campagnes Slutning, og i den Anledning nedsatte Landboforeningen i Foraaret et Udvalg til at forhandle med Fabrikkerne, og til at tegne nye Roearealer. Resultatet heraf har været, at der fra Fabrikkerne foreligger et Tilbud, som Roedyrkerne kunde gaa ind paa — men, Arealet skulde forøges med ca. 600 Tdr. Ld. ud over det alt dyrkede Areal. Denne Forøgelse vil det blive vanskeligt at naa, og Tegningen har heller ikke gaaet godt.

Min Mening er imidlertid denne, at med de lave Priser paa Landbrugsprodukter er Sukkerroedyrkingen en betydelig Hjælp til at komme over disse trange Tider, og Fabrikken som staar med sit dyre Materiel og alle sine Funktionærer, vil kun arbejde med Tab, naar ikke Roearealet er nogenlunde sikret. Det maa derfor haabes, at Fabrikken og Roedyrkerne maa finde hinanden, da det vil være til Gavn for begge Parter, at Enighed opnaaes.

Fra Falster. Arbejdskraften har været rigelig, og Meje-

maskinerne ere benyttede særdeles meget, da omtrent al Sæden stod op. Alle bleve hurtig færdige paa Bøndergaardene, ofte paa 12—14 Dage, og paa de større Gaarde var næsten over alt 3 Uger tilstrækkelig. En Mængde mindre Jordbrugere anskaffe nu Mejemaskiner, — iaar havde de kunnet undvære dem, men Angsten sidder dem i Blodet fra de forudgaaende Aar.

Mælkeudbyttet har været usædvanlig tarveligt paa Grund af mangelfuld Ernæring. Indtil hen i Juli Maaned kneb det de fleste Steder, selv om man tog det meste af de Arealer med, som vare bestemte til Høslæt, og Grønt til Staldfodring kunde kun skaffes i for ringe Mængde. Resultatet blev i Reglen et dyrt Sommerhold og tillige en lovlig knap Ernæring. Smør- og Svinepriserne have været gode — Ost usælgelig — men alt i alt har det været en tarvelig Sommer for Mejerierne.

Den tidlig tilendebragte Høst giver udmærket god Tid til Jordens Efteraarsbehandling. Man ser derfor iaar paa adskillige Gaarde næsten al Stubjorden skrælplojet. Naar dette Arbejde kan udføres saa tidlig som iaar, gjør det sikkert megen Nytte, og den Ulempe, som man i fugtige Efteraar stundom have lidt under ved Skrælplojningen — at Jorden her paa vor stive Jord falder mindre godt ved den egentlige Efteraarspløjning, end naar den ikke var skrælplojet — den raades der noget Bod paa, naar Jorden tildækkes og fæstnes med Tromlen straks efter Skrælplojningen. Med de nyere Dobbeltplove faar man denne endnu bedre udført; man kan med en 4" Dybde dog naa over et stort Stykke, og pløjes Jorden med disse sidst i August, kan den jo næsten faa en halv Brakning. Det er et Ord talt i rette Tid, naar der nu skal foretages en grundig Prøve med disse Redskaber. Vi trænge til at faa virkelig Rede paa hvilken der er de bedste, paa om dog ikke vore egne Fabrikanter kunne finde paa at lave de Plove, vi selv skulle bruge — og lave dem ligesaa godt eller helst bedre end de indførte. Men skal en saadan Prøve faa Betydning, maa den foretages paa Jord af forskjellig Beskaffenhed, helst paa stiv Jord, paa Skjørlersjord og paa let Jord.

Fra Midtjylland. Ikke synes Høsten 1893 at skulle

bidrage til at skaffe blidere Vilkaar for den Kamp, danske Landmænd nu i en Aarrække have ført for at pine et nødterftigt Udkomme ud af deres Virksomhed. Tværtimod! En knap Høst og knapt tilmaalte Priser, synes jo nødvendig at maatte pege mod et bedrøveligt Facit. Dog! Aars Erfaringer have godtgjort, at de Forventninger, der knyttes til en rig Høst, ved Konjunkturernes Magt kunne blive skuffede. Utænkeligt er det da næppe, at det omvendte Tilfælde kunde indtræde — at Aarets økonomiske Resultat kunde komme til at stille sig gunstigere end paaregnet. Haabet herom vil man nødig slippe. Men vist er det, at i Øjeblikket er der fortrinsvis Anvendelse for mørke Farver, naar et Billede af Landbrugets forhaandenværende Vilkaar skal udkastes. Lyspunkterne ere nemlig kun faa. Smørpriser og Svinepriser ere vel de eneste saadanne. Men Landmændene ere saa vante til Skuffelser paa de forskellige Afsætningsomraader, at det ikke bør undre, om ogsaa de her anførte Produktionsbrancher skulde blive ramte følelig af den gennemgaaende Livløshed paa Varemarkedet. Under disse Omstændigheder vil det være forklarligt, om mangan Landmand begynder at tabe Modet — mistvivlende om, at det bliver i hans Tid, at Landbruget faar arbejdet sig ud af de magre og ind i de fede Aar!

Med Regnen i Juli Maaned kom der fornyet Liv i Græsmarkerne. De henvisnede Kløverplanter satte nye, kraftige Skud; og faa Uger efter at de tørre Græsgange havde vakt velbegrundede Bekymringer med Hensyn til Besætningernes Underhold, prangede der Landet over en ualmindelig rig Græsvegetation. Mange Steder saa man sig herved i Stand til at forøge det indvundne sparsomme Høudbytte med et ikke ubetydeligt Kvantum Efterslætshø. Og i hvert Fald tør det siges, at i Perioden efter Midsommer har Græsningen været god og rigelig.

Mælkeudbyttet var under Forsommerens Tørke gennemgaaende under det Normale. Med den tiltagende Græsvegetation steg imidlertid ogsaa dette, og har siden ikke kunnet give Anledning til Klage. Sommerens gennemgaaende gode Smørpriser have — særlig med Henblik paa de lave Priser,

hvormed man i Vinter maatte lade sig nøje — sat det Spørgsmaal under alvorlig Overvejelse, hvorvidt der maatte være Anledning til at forandre Signalerne og begynde en Forskydning af Smørproduktionen fra Vinter- til Sommerhalvaaret. Det overses ingenlunde, at særlige Forhold have gjort sig gjældende i saa Henseende, i det forløbne Aar. Men disse have ikke desto mindre bragt det nysnævnte Spørgsmaal frem paa Dagsordenen — vel nærmest fordi paa Forhaand Tilliden til den ensidig forcerede Vinterproduktions Rentabilitet er kjendelig aftaget ved de senere Aars Konjunkturer.

Fra Langeland. Oldenborrrene have gjort en Del Skade særlig henimod Høsten; de æde forresten endnu rask væk, og naar man pløjer, ser man ikke faa. Adskillige Hvedemarker bleve helt sorte henimod Høsttiden, væsentlig dog paa lette Pletter; nogle sagde det var Rust, som det i Frastand ogsaa saa ud til, andre at det var Oldenborrer, der havde ædt Roden over, og Sæden derfor stod som afmejet; men sikkert er det, at den stærke Hede og Tørke havde den væsentligste Skyld, idet den paa lettere Pletter ikke kunde taale Heden. saa den stod og tildels visnede.

Fra Odenseegnen. Høsten varede ikke længe iaar. Den ringe Avl gjorde, at Arbejdskraften var forholdsvis rigelig. Hertil bidrog dog ogsaa væsentlig, at en Del Gaarde paa en 8—16 Tdr. Hartkorn, der ikke hidtil har benyttet Mejemaskine, iaar — med Erfaringerne fra Høsten i 1892 for Øje — havde anskaffet sig en saadan. Alle de Folk, der vilde arbejde, havde dog rigelig at bestille; dem, der ikke holde ret meget af det, kunde iaar blive fri — — —. Med Mejemaskinerne er Tilfredsheden noget forskjellig. Ligesaa glad Husbonden er ved sin nye Maskine, ligesaa misfornøjet er Tyendet, navnlig Husmanden og Konerne med at den arbejder saa godt, som den gjør.

Brakmarken har været ualmindelig let at behandle iaar: Rodukrud har det været nemt at magte, og naar kun Harven og Tromlen blev benyttet strax efter Ploven, var det

ogsaa let at faa Frøkrudet til at spire. Nogen Vanskelighed fremkom ved sildig Halvbraks 1. Pløjning, fordi Jorden var saa tør, men siden var ogsaa den let at tumle.

Fra Egnen Ringe-Faaborg. Den vedholdende Tørke i Foraaret og Forsommeren foranledigede, at Græsset, saavel paa Ageren som i de fleste Enge, blev sat meget tilbage i Væksten, og i Juni og Juli Maaneder kun gav en ringe Afgrøde, hvad enten denne benyttedes til Afgræsning eller Høslæt. Kun fugtige Enge gav et normalt Udbytte; men deres Tal var ikke stort, i saa tørt Vejr som iaar, i den nævnte Tid. Kløveren, som havde overstaaet Vinteren og Foraaret godt, modstod Tørken, især paa gjødningskraftig Jord, bedst, men var dog meget udrøj. Da Græs og Kløver først og fremmest benyttes til Føde for Kreaturerne, er den nærmeste Følge af Tørken, at der kun avledes en meget ringe Mængde Hø, vistnok kun c. $\frac{1}{4}$ af det sædvanlige Kvantum. I Juli, kom Regnen, og som Følge deraf ere Græs og Kløver senere voxede fortrinlig, saaledes at der alt nu igjen er indvundet en Del Hø; men Mængden heraf er dog ikke betydelig. Med Hensyn til Mængden er Høavlen altsaa meget ringe. Hvad Høets Beskaffenhed angaar, er denne oftest god, fordi det tørre Vejr begunstigede Bjærgningen. Enkelte Landmænd opsatte dog Engenes Slaaning temmelig længe, for derved at forøge Hømængden. Hos dem kom Bjærgningen imidlertid til at foregaa i det urolige Vejr i sidste Halvdel af Juli, hvorved Kvaliteten led. Disse have avlet baade lidt og slet bjærget Hø navnlig fra Engene. —

Som Følge af Græssets Svaghed, har det ofte ikke været tilstrækkeligt til Kvægets Sommerernæring; det har for en stor Del maattet staa paa Stalden, hvorved en Del Kraftfoder er gaaet med og dette uagtet Brakmarkerne i stor Udstrækning ere blevne benyttede til Foderavl, noget som for Resten i andre Henseender har store Skyggesider. Mælkeriudbyttet har desuagtet været mindre end normalt, og særlig naar der ses hen til Nettoudbyttet deraf. Først fra Midten af August kom der igjen rigtig Væxt i Græsset baade

paa Ager og Eng, og siden den Tid har der været en usædvanlig rigelig Fodermængde paa Jorden, en Fodermængde, som var bleven yderligere forøget ved den tidlige Høst og den store Mængde grønne Straa paa Stubmarkerne. — Derimod er Græsningen paa de unge Kløvermarker slaaet fejl, og den Hjælp, som der ellers om Efteraaret haves af dem, kan der iaar ikke gjøres Regning paa. Foruden den ringe avlede Høsmængde og det lave Mælkeudbytte, er dette et mørkt Punkt i indeværende Aars Fysionomi. — I Udlægsmarkerne er det igjen navnlig Kløveren, som mangler, hvorimod Græsserne bedre have taalt den langvarige Tørke. — Mange Marker ere eftersaaede med Agerhejre, Rajgræs og humleagtig Sneglebælg, de færreste kunne undværre en saadan Udbedring, men adskillige, paa meget lette eller meget stærke Jorder, bør vistnok omplojes, og en Del blive det ogsaa. Alt dette er imidlertid dyrt, særlig ogsaa fordi der er Knaphed paa godt Frø, og hvad der saa end gjøres ville første Aars Græsmarker vistnok blive tarvelige til næste Sommer.

Af Frygt for manglende Arbejdskraft i Høsten, er der endogsaa af Gaardmænd anskaffet en Mængde Mejemaskiner, som er benyttede i denne Høst. Dels paa Grund heraf, dels fordi der har været saa lidt at bjærge, og endelig dels ogsaa fordi der dog nu synes at ville blive lidt rigeligere Tilgang af Arbejdskraft til Landbruget, har Landmanden iaar været saa rigelig forsynet hermed, at der paa Steder end ogsaa har kunnet vrages.

Kreaturpriserne ere saa lave, som jeg ikke selv kan huske; men dette er jo heller ikke saa underligt, naar Udlandet lukker for os. — Yverløse Køer og Kvier uden Kalv koste kun 50 a 70 Kroner, selv om de ere i almindelig god Foderstand. Kælvende Kvier fra 70 til 140 Kr. Lødekøer fra 120 til 200 Kr. — Disse Priser ville dog vistnok falde saasnart Kreaturerne skulle paa Stald, fordi Mangelen af Foder saa vil bringe mange til at sælge, som endnu holde imod fordi de have Græs. —

En lille Avl og lave Priser; men store Udgifter som ikke kunne bringes ned, ere de Forhold, hvorunder det ser ud

som om Landmanden skal komme til at arbejde i det mindste til næste Åars Høst. Spørgsmaalet er hvormange navnlig af de arbejdsgivende og arbejdende Landmænd, der ville kunne holde Tønnen ud? Et Lyspunkt er der dog. Arbejdslønnen er virkelig falden, og der er nu virkelig rigeligt Tilbud af Arbejdskraft. Karle, som til 1. Maj næppe vilde lade sig fæste for Sommerhalvaaret for 150 Kr., ville nu gjerne bortfæstes for hele Aaret for 140 Kr. Hvor glædeligt dette end kan være for Arbejdsgiveren, fremkommer dog her ved en anden Side, som er mindre glædelig, og dette er, at den ringe Avl og Nødvendigheden af at spare ofte foranlediger Landmanden til at holde mange faste Folk og faa Daglejere, hvorved der vil blive Arbejdsløshed i Vinter, hvad der vil være meget sørgeligt, der er dog i Almindelighed ingen Savn for de faste Daglejere paa større Gaarde, men vel for de mere løse Arbejdere, som pleje at gaa hos forskellige Arbejdsgivere. —

Fra Middelfartegnen. Benyttelsen af Mejemaskiner har været mere almindelig end tidligere; navnlig ere de anvendte i langt større Udstrækning paa Bøndergaardene end i noget tidligere Aar. Forholdene for Mejemaskiners Benyttelse vare ogsaa i høj Grad gunstige, da Jorden var fast at kjøre paa og Lejesød temmelig ualmindelig. Dels som Følge af den mere udbredte Anvendelse af Mejemaskiner og dels som Følge af den ringe Avl Landet over, var her iaar en Overflodighed af Arbejdskraft i Høsttiden, som vi ikke i lange Tider have kjendt.

Fra Fredericiaegnen. Der er kommen 3 Mejemaskiner i den nærmeste Egn; den ene er Selvbinder kjøbt til en mindre Gaard (30 Tdr. Land) til Ejerens eget Brug, jeg saa den arbejde i Vaarsød, forspændt med 3 Heste, den gjorde udmærket Arbejde; en anden er Selvaflægger, kjøbt til 2 mindre Gaarde, 20—30 Tdr., Land her ligeledes til Ejerens eget Brug, saa jeg arbejde saavel i Vinter- som Vaarsød, den gjorde godt Arbejde. Det samme gjælder en 3., der var kjøbt væsentlig til at leje ud; naar henses til det Arbejde, nævnte Maskiner

udførte, de gode Betingelser med Hensyn til Prisen eller rettere Betalingen der bydes, mener jeg at turde sige, at dersom Arbejdskraften ikke bliver rigeligere og vel ogsaa billigere — det var vel næppe ønskeligt — vil Mejemaskinerne vist blive mere og mere benyttede.

Det er vist, at Eggen her mellem Vejle-Kolding og Fredericia har været blandt de Egne, der have været aller mest medtagne af Tørke; de, der ikke passede paa i Foraaret og lod Letharven følge Svenskharven, fik ikke Sæden til at spire. Vi fik lidt Regn sidst i April og først i Maj, men ikke nok for at faa Sæden til at løbe godt op, og senere fik vi ingen Regn før midt i Juli; som Følge deraf blev Vaarkornet tyndt og fylder meget lidt. Svin og Smør har holdt en ret god Pris, men de daarlige Priser, der er paa Kreaturer og Hvede, har som naturligt er, medført en noget trykket Stemmning, og den Tid er næppe fjærn, da Landmændene, drevne af den tvingende Nødvendighed, vil forlange Vederlag af Staten for en Del af de Ofre, den gjennem sine Love har paalagt dem.

Fra Hadsherred. Sommeren 1893 har givet en saa lille Høst, som man næppe i Mands Minde har kjendt Mage til her i Herredet.

Her er iaar indført mange Mejemaskiner, og flere vilde være blevne indførte, hvis der var bleven Udsigt til en god Høst.

Her agiteres stærkt for den nye Agrarforening, og forskellige politiske Partier søge at udnytte Bevægelsen til sin Fordel.

Bevægelsen kom ret tilpas for alt hvad der kaldes Opposition. Man manglede noget at samles om. Alt syntes opslidt, man var nærmest kjed af det hele, politisk talt; men saa kom Agrarbevægelsen og satte Vind i Sejlene. Der skal jo vælges Mænd til at lave det længselsfuldt ventede Program, om et saadant er muligt at lave, og nu gjælder det at faa de rette Mænd af den rette Farve valgt til det utaknemmelige Arbejde. Befolkningen her er stærkt opagiteret for Frihandel; Valgsproget er »billigt Mad«, »ikke Skat paa Fattig-

mands Snaps eller Mad«, og for det Politiske glemmer man det Landøkonomiske.

Fra Egnen Vest for Aarhus. Der har været tilstrækkelig Arbejdskraft tilstede, noget hvortil den udstrakte Anvendelse af Mejemaskiner vel ogsaa har bidraget Sit. Om disses Udførelse af Arbejdet har man hørt delte Meninger iaar, idet Sæden jo var meget kort og tynd og derfor vanskelig at afskære.

Kreaturpriserne ere i den sidste Tid lidt opadgaende, men man kan dog endnu købe særdeles gode Kælvekøer for c. 150 Kroner. Svinepriserne holde sig stadig, og Smaagrisene koste endnu 10—15 Kr. pr. Stk. — Pløjningen er nu i fuld Gang overalt, fornemlig Skrællepløjning, der bliver mere og mere almindelig. Damptærskning hører man saa godt som ikke Tale om, thi dels er der kun meget lidt at tærske, og dels ere Kornpriserne alt andet end indbydende til at sælge, naar man da ikke er nødsaget dertil. — Ælt i alt er det sørgelige Udsigter for Landmændene, og at det vil blive en stræng Vinter for mange at gaa igennem er udenfor al Tvivl. Kampen for Tilværelsen bliver sikkert haard i mange Hjem.

Fra Grenaaegnen. Rugens Kjærnedannelse er de fleste Steder meget mangelfuld, især hvor Væksten var bedst; det synes, som om netop den frodige Udvikling af Planten har bevirket, at den saa meget stærkere har følt Savnet af tilstrækkelig Væde; det forholder sig ialtfald her paa Egnen saaledes, at Rugkjærnen er tynd og ikke udviklet paa de Steder af Marken hvor den iøvrigt saa bedst ud, medens Udviklingen er temmelig normal paa de magrere Steder, hvor Rugen fra Forsommeren var tynd og sart. — Den sildige Saaning har givet bedste Resultat, kun ikke for Græsfrøets Vedkommende; det nye Græs staar i det Hele tyndt, men hvor det er silde saaet, er der næsten intet at se. Eftersaaning er anvendt i stort Omfang, og Græsset dækket ved Harvning og Tromling.

Fra Hobroegnen. Benyttelsen af Mejemaskiner har kun været ringe, men de enkelte Steder, hvor de have været anvendte, lader man til at være mere tilfreds med deres Arbejds-

evne og Holdbarhed, end man var med de ældre Maskiner. Det har hovedsagentlig eller udelukkende været Selvaflæggere, der have været anvendte. I Blæst døje de dog med at lægge Sæden saa komplet af, at Høstriven aldeles kan undværes ved Opbindingeu, og tilmed lægger Opbindingen ogsaa en Del Beslag paa Arbejdskraft. Selvbindere have Landmændene været lidt betænkelige ved at anskaffe, thi dels ere de komplicerede, saa man frygter for ikke at kunne faa Folk, der rigtig kunne bruge og ordne dem, og dels syntes de ikke ved Arbejdsprøven ifjor at kunne beherske Forholdene. Det var jo imidlertid ogsaa vanskeligere Forhold end her i Reglen findes i Egnen; Det er derfor Skade, at Maskinerne ikke ogsaa bleve prøvede i lettere Sæd, thi der er ingen Spørgsmaal om, at Resultatet af deres Arbejde her vilde have faldet bedre ud, og Landmændene paa de mindre stærke Jorder havde maaske gjort klogere i at anskaffe Selvbindere og ikke Aflæggere, da tilmed Arbejdskraften i de mindre begunstigede Egne som Regel er vanskeligere at faa fat i. — Kvægget har lidt Mangel paa Græs, og da Græsmarkerne ere afpillede og udtørrede, vil Eftergræsningen ventelig blive daarlig og utilstrækkelig, hvorfor ogsaa Kvægpriserne ere meget lave, og Handelen tildels standset; der er ikke iaar de fristende Efteraarsgræsmarker, der lade os glemme de Besværligheder, Vinteren kan føre med sig, og som indbyde til at se os erhverve endnu en lille Sommergræsleje ved at købe Kvæg og holde til Forbrugers Efterspørgsel bliver mere indtrængende.

Der betales nu fra 9 til 13 Ører levende Vægt af Stude og Ungkreaturer, alt efter deres Slag og Huld. Faar og Lam have en meget daarlig Pris og koste ikke stort over det Halve, af hvad de tidligere kostede. Hvad Pris der vil blive paa Heste og Plage har jeg ikke Anelse om, da Handlen med disse endnu ikke er begyndt. men alle ere enige om, at Plage ikke vil kunne sælges til nogen antagelig Pris. Smaagrise have været meget dyre, det meste af Sommeren, ligesom Priserne for Slagterisvin have været gode.

Fra Himmerland. Det ser mørkt ud for Landmanden — den Vise er jo gjentaget næsten til Trivialitet — lave

Priser paa Alt — daarlig Høst — høje Folkelønninger — stigende Byrder —, men alligevel er der stadig Folk, som vil til Landvæsenet, og ikke faa Ejendomshandeler finde Sted særlig af de mindre Ejendomme, — og det kan egentlig ikke siges, at Priserne er særlig trykkede. —

Fra Vendsyssel. Høhøsten giver vel i Almindelighed paa Engene ca. 75%, af Middelhøst, noget mere eller mindre afhængigt af det Tidspunkt, hvorpaa Afgrøden bjærgedes. Mange trak saaledes med afgjort Held Bjærgningen en Del ud over den normale Høsttid, hvad der forøgede Kvantiteten betydelig uden næppe at have skadet Kvaliteten synderligt. Hvad denne angaar staar den mærkelig nok ikke højt iaar, trods de gode Forhold, hvor under Høet bjærgedes. I hvert Fald manglede det betydelig i »Aroma«, sammenlignet med Høsten Ifjor. — Høet er imidlertid betydelig finere end normalt, og vil uden Tvivl være »foderdrøjt«. —

Vintersæden led meget af Vinteren, særlig ved Tøbruddet der kom pludseligt og satte alle flade Jorder under Vand, idet Overfladevandet ikke kunde flyde bort af Afløbsrenderne, da alle saadanne vare stoppede af Sneen, der dér laa haardt sammenpresset; medens det samtidig paa drainede Jorder ikke kunde afledes gennem Drainene, da Jorden var for dybt gennemfrossen. Mangelen paa Regn til at »afvadske« Vintersæden paa et endnu tidligt Tidspunkt, bevirkede, at det varede overordentlig længe, inden den begyndte at rette sig. Trods al denne Modgang hjalp den ualmindelig varme Sommer dog Rugen frem til at give en ret god Afgrøde, tæt henimod et Middelaars. — De tarvelige Græsningsforhold og Udsigterne herfor i Resten af Græsesperioden er desværre af vidtrækkende Betydning, særlig iaar i Forbindelse med de smaa Beholdninger af Fourage. Nogen egentlig Foderknaphed vil vel i sin Almindelighed næppe være til Stede her paa Egnen, men i Forbindelse med det ringe Huld, hvormed Kvæget ofte kommer paa Stald, samt i Forbindelse med at Besætningerne i Reglen ere meget fuldtallige, da man ømmer sig ved at reducere dem til forhaandenværende smaa Priser, vil der dog fordrer stor Agtpaaagivenhed og vel en meget rigeligere Anven-

delse af Kraftfoder end almindelig. — Kreaturpriserne ere som bekendt smaa; de gamle vante Priser fra tidligere Aar maa reduceres med 50—60 Kroner pr. Stk. Værst gaar denne Reduktion ud over Ungkvæget; halvandet Aars Kreaturer kunne kjøbes under den Pris man i Almindelighed regner, at en godt opfodt $\frac{1}{2}$ Aars gammel Kalv koster at producere.

Fra Thy. Naar henses paa Aarets Afgrøde i andre Egne, da har Thylands Landmænd Grund til at være veltilfreds med deres. — Vi fik jo ogsaa en god Regn i den sidste Halvdel af Maj Maaned, og det maa nok siges, at det særlig var den, der reddede Situationen for os; vi fik derved Vaarsæden frem, hvad det jo særlig har skortet paa mange Steder. Dog har Aaret jo alligevel været temmelig tørt, saa Afgrøden fylder mindre, men man er dog tilbøjelig til at antage, at den i Værdi naar nær op til en Middelhøst.

Kreaturpriserne ere yderst smaa, dog nogenlunde for gode unge Kælvekøer, men Fedekvæg koster kun en Pris, der svarer til 15 à 20 Øre pr. Pd. Gode Kvier og Stude 2 Aar gamle koste kun 75 à 100 Kr. Stykket, Priser hvorved Landbruget i Længden bliver umuligt.

Fra Lysgaard Herred. Arbejdskraften var i Begyndelsen af Høsten knap, men senere rigelig, eftersom de mindre Agerbrugere fik ophøstet, men maatte der gives samme høje Dagløn som forrige Aar, da den blev dreven op den Gang formedelst den gode Høst. Det har vist sig her i Egnen, at muldrige Jorder med dyb og gjentagen Efteraarspløjning har bedst taalt Tørken, Saasæden er derved bragt lettere i Jorden, og Efterretningerne tyde paa, at der, hvor Radsaaning med Maskine er brugt — skal Sæden være kommen godt op og have taalt Tørken; her i Egnen bruges ikke den Saaning, men er Resultatet saa godt som Rygtet gaar, var det ønskeligt, at denne Saamaade blev mere bekendt, og kjærkommen var det, om dette Tidsskrift kunde give nærmere Meddelelse herom*).

*) I mange af de modtagne Beretninger fremhæves den store Fordel, der iaar har været ved Radsaaning af Kornet. Red.

Fra Skjærnegnen. Agrarbevægelsen vinder næppe megen Fremgang her. Vestjydernes praktiske Sands gjør dem mistænksomme ligeoverfor Agrarernes gyldne Løfter. Vestjyden erkjender heller ikke, at der er nogen Nødstilstand i Landbruget eller blandt dets Brugere, de erkjende temmelig viligt, at vi i Grunden have nogenlunde brugelige Tider, ihvorvel de jo for 10 til 14 Aar siden vare bedre.

Fra det sydlige Jylland. Brakmarken, som ligger hen for at renses for Ukrud og forberedes til god Høst, synes desværre mere og mere at blive til en Mark, hvor man samler Ukrud i, og som derfor kan behandles saa slet det skal være. Her trænges forfærdelig haardt til en skarp Krigserklæring mod Ukrudet i alle Marker, men især i Brakmarkerne; det synes næsten, som om Fredstanken har bemægtiget sig Sindene i en alt for høj Grad paa dette Omraade. Jeg har ikke i mange Aar set saadan et Flor af Ager-tidse, Følfod, o. lg. staa ugenert — ja man kunde næsten tro »fredede« paa Brakmarkerne som iaar.

Fra Bornholm. Her paa Gaarden har i de 27 Aar, jeg har drevet den, intet Aar givet forholdsvis saa ringe Fyld, men man maa jo haabe, det i Forhold til Fyld maa give god Kjærne; dog har jeg hørt fra enkelte Steder, hvor der er tærsket en Del, at Kjærneudbyttet var ringere end ventet. Forrige Aar blev her anskaffet adskillige Mejemaskiner, som ogsaa iaar ere blevne benyttede, hvor Kornet var saa stort, at de uden Tab kunde benyttes, men hvor det var særligt kort, tyndt, arbejdede de ikke godt. Roemarkerne ere gjennemgaaende tarvelige, da Roerne kun faa Steder kom godt op; hvor der er bødet derpaa ved at saa efter med Turnips senere paa Sommeren, er dette som Regel mislykket, da disse ere blevne ødelagte af Jordlopper og senere af Orme; kun hvor Jorden, er pløjet helt om, ser man ret gode sildigsaade Turnipsafgrøder.
